

Annars Mattsons brudmarsch och annan musik från Regna

Ö 229-5-1958

Annars Mattsas brudmarsch

Följ mig i fantasin en sommarsöndag i början eller mitten av 1800-talet. Det var kyrkbröllop och på kyrkbacken i Regna stod man och väntade på brudföljet, som snart skulle komma. Så hördes klarinettoner nere från kyrkbacken. I spetsen för följet red Annars Mattsa och blåste brudmarschen följt av brud och brudgum ridande på var sin häst med sirad bröllopsadel och så en ringlande rad av bröllopsgäster.

Anders Mattson var en på flera sätt ovanligt begåvad man av gammal välbärgad bondesläkt från Djurslanda i Regna socken. Blind av koporna sedan barndomen — han var född 1796 och död 1870 — var han bondespelman på fiol, flöjt och klarinett. De gamla på 20-talet mindes honom väl, när han trots sin blindhet satte upp psalmnumren i kyrkan.

En senare bondespelman Aug. Lindblom från Skedevi brukade vid sina besök i Regna ta in hos urmakare Godlund, som ackompanjerade Lindblom på sin orgel. Godlund sade, att Lindblom en gång var hos honom i tre dagar, då de spelat och firat orgel i musikens värld. Godlund hörde och lärde sig då brudmarschen och Lindblom hade sagt att den var gjord av Anders Mattsa.

År 1932 fick jag besök av en direktör Aug. Carlsson från Leksands turisthotell, men bördig från Regna. Carlsson hade 1890 träffat Godlund, som hade spelat den uräkta Regnabrudmarschen. Jag kom i tillfälle att uppteckna den samma. Direktör Carlsson, som var en sann hembygdsvän, satte ord till melodin, och orden lyder:

Klinga över bygden högt
min sång!

Uti dig är vägen aldrig lång
hembygd uti Regna, som jag
nu vill ägna

lov och dyrkan på en gång.
Solen lyser härligt på dig
ner.

Glad jag dina lunder ser
finna vänner plägar man på
dina vägar

Säg vad kan man önska
mer?

Ja, min lilla tärna följer
mig så gärna

över åkerfält och skog och
bergsterräng

över leende sjö — över ö
— över uddar

för oss ut på blommig äng.
För här bor min sångmö
unga

hon, som lärde mig att
sjunga

Livets lust
den bor just

vid din kust
och med varma hälsor

ömma
skall jag minnas dig och
drömma.

Lycka må,
hembygd få

och vi två.

Melodien var fångad på tafeln i Mauritzberg och upptecknad.

Det sjöngs mycket i Regna förr. En storsångerska var Hilda i Millagårn — en annan Jenny i Skenstorp.

Vid det högtidliga grälet i tidningarna mellan några sak-

kunniga om vem som komponerat Kväsarvalsen, minns jag med nöje, att i Regna under min barndom — fortsätter direktör Carlsson — sjöngs på exakt samma melodi en vals så lydande:

"När jag var liten var jag
så nätt

den första jag älskade var
en kadett.

Kadetten han dog och sor-
gen var stor,

men lyckan var den att jag
fick en major

tra la la la la la.

Majoren var halt, han åt
bara palt.

men jag bota honom med
peppar och salt.

Så bringar sig Carlsson i minnet en annan gammal visa: "Ack om jag hade vingar liksom duvan, jag skulle flyga all världen omkring och kommer så tillbaka till tuvan, där hon bor allra kärestan min".

Visor, som var moderna på 80-90-talet var "Storolas Maja" och "O, Anna ej mera jag finnes", "Djupt i syd och sköna Spanien", "Det ligger ett slott i Österrik", och "Å, nu tystnar den ljuvliga sången".

Nu har direktör Carlssons liksom Mattsas röst tystnat och likaså Lindbloms klarinett och fiol. Tonerna från logdanser i ljusa sommarnätter har flytt sin kos —

Erland Rengstig. På i Finspång av på kvällen efter e. port dom poststationsför Erland Rengstig, Regn född 1917 i Basnäs går där hans föräldrar fort verksamma och se större delen av le knuten till sin hem Rengstig kom först ägarföreningen och ar på kontoren i Hällestad spång men återvänd Regna som föreståndar stationen.

Idrotten har alltid land Rengstig varmt och inom Regna idrot har han under mer än fört ett stort arbete se Särskilt är det orienten som intresserat ho även som bandy- och har han varit verksa Regna hembygdsföreni Rengstig ordförande se Politiskt var han verk folkpartiets lok del ordförande han it se Trots denna sin ställnin ej varit ledamot av ke fullmäktige. Alltid ha Rengstig varit den so och organiserat at synas. Stilla och syn vandrat sin väg, ofta egen trevnad och bek för andras bästa. M också hans vänner och ningen i bygden är st nu så hastigt gått bort. sörjande är maka, lit samt föräldrar och sys

"Utdrag ur Wördsamt Memorial vid Biskopsvivitationen i Regna församling
den 26 okt 1872 av kyrkoherde G E Lundgren:

"Ibland märklige personer har under denna tidsrymd vandrat från dessa nedre
landen förtjenar att nämnas

Anders Mattsson från Djursla. Blind vid två års ålder genom ögonglobernas
förstöring af kopporna, ersatte det allmänna känselsinnet och den fina hör-
seln till en del hans syn, han hade ett utomordentligt minne, klart förstånd
och kraftig vilja, särdeles lyckligt musiksinne och stor händighet, han egde
någon liten förmögenhet den han själf förvaltade med klokhet och gifmildhet.
Hans öfvervägande lust låg åt barnundervisning hvarför han ock i många års
tid höll skola ~~med~~ barn för hvilken möda han hvarken begärde ej heller erhö-
ll någon ersättning. I sin skola höll han sträng ordning meddelade god innan-
läsning, och klar och ledig samt grundlig katekesundervisning. Många bland
dessa högaktade församlingmedlemmar hafva honom i värdad äminnelse han har
varit deras enda lärare. Aldrig saknades han i kyrkan så länge han orkade
gå dit der han tåg sin plats å koret och med sin ovanligt starka och wällju-
dande drog in hela församlingen å sången blef en verklig ledare för kyrko-
sången dertill han war så mycket mer skicklig som han kunde hela psalmboken
utantill utan att fela på ett enda ord och Hæffners koralbok likaledes u-
tantill utan att fela på en not. Efter att hafva afhört predikan kunde han
den utantill hvarför han mycket väl kände igen upprepade predikningar och
kunde ej sällan spåra upp plagiat. Den långa svåra vägen från Djursla till
kyrkan gick han ensam utan ledsagare, visste alltid på hvad punkt han befann
sig, kännande igen hvarje bekant mötande och de obekanta sporde han hvilka
de voro för att nästa gång äfven om det inträffade efter lång tid af ljudet
från deras steg weta hvilka de voro. Han spelade viol, blåste klarinett och
flöjt, brukade gerna den tid bondbrölloppen voro i sin glans rida mellan två
andra spelmän hvilka spelade viol då han blåste klarinett. Han ville gerna
inrymma festligheter i lifvet. I sitt umgänge var han underhållande men gjor-
de ~~ett~~ kännbar sin öfverlägsenhet. Hans käraste läsning var kungliga förord-
ningar, landshöfdingeambetets kungörelser, hvilka han väl kändet till och
tälde inga afvikelser derifrån. Tidningar led han icke. Han afsomnade den
18 augusti 1870 öfver 74 år gammal. Han war en renlefves man.

avskrivet av Herbert Larsson,
och därifrån av Ana Pettersson -79

Anders Mattsson, "Anners-Mattsa"

■ ur födelseboken från Regna socken:

5 nov 1796, Matts Andersson i Djursla och hustru Elisabeth Andersdotter (40)
barn: Anders
vittnen: Anders Jönsson i Djursla, drängen Anders Andersson i
Haneberg, hustru Brita Andersdotter i Djursla, pigan Maria
Andersdotter i Malma.

■ ur husförhörlängd (Skateroten) 1837-1852 (Regna A I:8)

Djurslanda

H.Br.Dr. Anders Mattson, Regna 1796 5/1?

läser			
i bok	Luth Cat	förklar.	begrepp
A	A	A	A

blind

■ ur sockenstämmoprotokoll (Regna K I:2)

1821, "Som Anders Mattson i Djursla, under det han en längre tid biträdt klockaren i kyrkogången, visat all flit, skicklighet och noggnamhet, till allas nöje, föreslog pastor, att församlingen måtte bevilja honom en colлект, mera för att uppmuntra och hägna honom, än för att tillskynda honom någon särdeles vinst. Detta bifölls, och öfverlämnades å pastor, att utsätta dagen, då denna colлект kommer att upphämtas."

1838, "Blinde Anders Mattson Appelbacken fick utdelning af Hellestadsmedlen råg 4, korn 2, hvete 1, ärter 1."

1839 fick han utdelning, 1:16, likaså 1840 osv.

1840, 19 nov. "Anders Mattssons hustru i Appelbacken anhåller om hjälp till skor"

1842 "Insatta rutor hos A. Mattsson."

■ ur katalog Nr 1 över Regna Hembyggsförenings föremålssamling, grundkatalog 1930

703. "Kyrk-käpp" efter blinde Anders Mattsson i Djurslanda f. 5/1 1796, död 18/8 1870, gick söndagligen till kyrkan. Kände sig för utmed vägen med käppen, mötande kände han igen på rösten. Styv sångare, musikalisk, spelade klarinett ridande i täten för bröllopståg, psalmerna kunde han utantill, när han hört ett stycke läsas 2 ggr kunde han det utantill. I intellekt hänseende var han överlägsen allesammans. "En renleves man" Se K-hde G. E. Lundgrens runa i kyrkoarkivets protokoll. Avskrift i R.H.F.

Undervisade barnen i Skaten gratis i läsning.

Vid kyrkans nybyggnad efter branden fanns M:s gravsten sönderslagen, "hopbands" av Bernhard Karlsson i "men murarmäst. satte in stenen i körk-muren" (!!).